

Goigs en alabança dels gloriosos màrtirs germans

Patrons de la parròquia
de Surp, a la Vall d'Àssua
Bisbat d'Urgell

Màrtirs de Cristo estimats
que gosau de eterna glòria,
Sant Iscle y Santa Victòria
siau nostres advocats.

De Espanya sou naturals
y en Còrdova vos criàreu;
la fe santa professàreu
fugint la secta dels mals,
puig en los bens eternals
estau solament posats.
Sant Iscle &c.

De la vida ab lo candor
resplandí vostra fe pura,
fent dia la nit obscura
del més obstinat error:
portant al camí millor
infinitos gentils errats.
Sant Iscle &c.

Crexent en la perfecció
cercàveu ab eficàcia
de l'ànima auments de gràcia
y exercicis de oració,
causant gran admiració
a molts que vos han imitats.
Sant Iscle &c.

Dion, tyrà y president,
sos déus manà que adoràsseu
y que a ells sacrificàsseu
encens en la flama ardent;
mes dels dos encontinent
tals déus són abominats.
Sant Iscle &c.

Ab vergues vos assotaren
per ser constants en la fe,
però ab la sang que vos isqué
la corona vos esmaltaren;
en una presó vos posaren
després de ser assotats.
Sant Iscle &c.

*VI. Exultabunt Sancti in gloria.
VI. Sancti, et Justi, in Domino gaudete, Al-leluia.*

Sant ISCLE i Santa VICTÒRIA

La seva festa,
el 17 de novembre

Quan aquell tyrà cruel
vos deixà allí sens sustento,
als dos os vingué contento
del Rey eternal del Cel;
puig a despit del infiel
sou dels àngels visitats.

Sant Iscle &c.

En lo profundo del mar
manà Dion que vos llançassen
y que pedres vos posassen
al coll pera més penar;
però als que vos varen llançar
dels àngels foreu lliurats.

Sant Iscle &c.

Passàreu diferents turments
de espines, càrcels y focs,
però tots eren molt poch
pera vostres pits ardents;
perquè sols estau contents
sent per Cristo atormentats.

Sant Iscle &c.

Manà degollar als dos
la més cruel tyrania
y los dos plens de alegria
correu a eix fi dichós;
que és triunfo gloriós
ab que en lo Cel sou honrats.

Sant Iscle &c.

Als de Surp que ab fe i fervor
vos reclamen, socorreu;
y los alcançau de Déu
de la pluja lo favor;
y al oyr nostre clamor
feu fugir las tempestats.

Sant Iscle &c.

Lliris ab sanch esmaltats,
que gosau de eterna glòria,
sant Iscle i santa Victòria
siau nostres advocats.

*RI. Lætabuntur in cubilibus suis.
RI. Vos elegit Deus in hereditatem sibi, Al-leluia.*

O R E M U S

Deus, qui nos concedis Sanctorum Martyrum tuorum Acicli et Victoria natalitia colore da nobis in æterna beatitudine de eorum societate gaudere. Per Christum Dominum nostrum. RI. Amen.

RETALL D'HISTÒRIA

El Poble

Surp és població d'antiquíssim origen; es troba situada als aiguavessos del serrat de Mata Negra, quin punt culminant, el pic de Mata Negra, s'enlaira fins els 2.082 metres. El nucli del poble és a 1.040 metres sobre el nivell del mar, molt ben orientat cara a migdia, a ple sol des del seu naixement per la banda de Montenartró fins que es pon per la serra d'Altars, pel cantó de Llessui. Enlairat uns 300 metres sobre el riu Noguera Pallaresa i del seu afluent, el Sant Antoni, gaudeix d'una excel·lent panoràmica.

Formà part del Vescomtat de Castellbò; tenia 12 focs (unes 40 persones) en el fogatge de 1351. Segons pot llegir-se a «l'Espill Manifest», llibre de les rendes del vescomtat, l'any 1494 (fa justament cinc-cents anys), «la gent de Surp fa host i cavalcada però no fan obra al castell de Rialb. De la guaita, digueren que la fan a la vall d'Àssua i que no fan jova ni carrey. Los censos cauen per Nadal. Item digueren que fan part de les LX lliures de quistia que fa tota la Vall d'Àssua». També fan constar que paguen delmes de blat i de verema al senyor; que hi han terres rebudes del senyor i altres del capellà. La relació dona els noms dels habitants de Surp, alguns dels quals subsisteixen avui, com Bertran, Farrana i Morera, entre d'altres.

Fou cap de districte municipal, amb ajuntament propi i comptava amb els agregats de Rodés, Escàs i Caregue, amb un total de 384 habitants a mitjans segle XIX. A l'acabar la darrera guerra civil (1939) hi havien catorze cases obertes; el despoblament posterior les va fer anar tancant progressivament fins ara, 1994, en que hi viuen fixes cinc persones en tres habitatges: casa Farràs, casa Moliner i casa Bellera; altres són obertes temporalment. L'any 1969, Surp, amb tot el seu terme municipal, inclosos Rodés, Escàs i Caregue, s'incorporaren al municipi de Rialb, al que ara pertanyen.

Els sants patrons

La parròquia de Surp està dedicada, des de temps immemorial, als sants germans màrtirs a Còrdova, Iscle i Victòria. El temple actual és romànic, amb modificacions posteriors; té un alterós campanar de planta quadrada amb finestres geminades i un bonic absis amb arquacions i bandes llombardes.

L'absis havia estat ornat amb pintures murals que, malauradament, foren arrencades del seu lloc i ara llueixen repartides entre el Museu Diocesà de La Seu d'Urgell, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, a Barcelona, on hi ha una figura de sant Joan i una finestra, i la resta és als Estats Units, a l'Art Museum de la ciutat de Toledo (Ohio). Conserva la seva funcionalitat parroquial encara que amb activitat reduïda. La festivitat dels sants patrons, abans joiosa festa major, queda limitada a la missa solemne i el cant dels goigs.

Els goigs

Des de temps molt reculats Surp ha honorat la memòria dels seus patrons amb el cant dels goigs. La lletra i la melodia es transmetien per tradició oral, sense que es conegui cap text imprès; a les primeries del segle actual, algú els va escriure a màquina, enganxant el paper sobre una fusta. Aquest document, un xic malmès, fou trobat no fa gaire a la sagristia. El text és el comú dels dedicats a aquests sants, com figuren en edicions fetes a altres llocs, una d'elles, impresa a Girona l'any 1754, que correspon al monestir de Sant Salvador de Breda, a la comarca gironina de La Selva. Pel que fa a la música, l'estiu del 1993, l'Antoni Santilari, de casa Ferrana, de Surp, era l'únic que els recordava; els cantà repetides vegades per fer-ne la transcripció. Cal recordar la memòria d'aquest bon feligrès que va morir pocs mesos després. Déu l'hagi perdonat!

La transcripció musical ha estat realitzada per mn. Francesc X. Portella, prev., resident a Rialb. S'ha respectat el text original, sense esmenes, actualitzant sols l'accentuació. Els dibuixos, l'orla i la sanefa són de l'artista Mercè Bonaventura, de Sant Cugat del Vallès.

Cal esperar que els sants protectors de Surp seguiran escoltant les peticions dels seus devots.

Surp, 17 de novembre del 1994,
festivitat de sant Iscle i santa Victòria.

Jaume Besolí i Bigordà, pvre., rector
Joan-Antoni Espinàs i Xivillé, president dels
«Amics dels Goigs» de Barcelona

ENTRADA

Màr—tirs de Cris—to es—ti—mats que go—sau de e—ter—na glò—ria, Sant Is—cle i San—ta Vic—

TORNADA

—tò—ria si—au nos—tres ad—vo—cats. De Es—pa—nya sou na—tu—rals i en Cór—do—va vos cri—à—reu
la fe san—ta pro—fe—ssà—reu fu—gint la sec—ta dels

ESTROFES

1

2

2

mals, puix en los bens e—ter—nals es—tau so—la—ment po—sats.

Aquesta primera edició impresa ha estat patrocinada per la parròquia de Sant Iscle i Santa Victòria de Surp, amb motiu de la seva festa, el dia 17 de novembre del 1994, amb la col·laboració de l'entitat AMICS DELS GOIGS, de Barcelona.